

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1:90

SLOVENECEC

Inserati:

Enostolpna petlivrstna (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petlivrstna (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Parlamentarni položaj in Slovenci.

Zveza svobodnomislelnih Nemcev, nemški »Nationalverband«, se nahaja v velikih škripcih. Laborira na svoji volivni »zmagi«. Postal je največja stranka državnega zbora in tvoriti mora hočešnočesno jedro vladne večine. Postati mora prva vladna stranka — nadomestivši krščanske socialce, ki bodo kot »premagani« delali politiko svobodnih rok.

A kje vzeti parlamentarno večino? Ta skrb mori sedaj svobodnomislelni Nemce. Dr. Sylvester, ki je trezen računar, je ob otvoritvi ustanovne seje »Nationalverbanda« izjavil, da treba iskati stika z vsako stranko, ki se hoče pridružiti »delovni« večini. Kot izkušen parlamentarec dobro vé, da je delovno večino zelo težko spraviti skupaj v novi zbornici. »Nationalverband« je sicer najmočnejša parlamentarna skupina — a šteje vendar samo 98 mož, to je niti petine cele zbornice. A še teh 98 nemških svobodnomislelecev pripada zelo različnim strankam in strujam in o homogenosti ni govora. Kje pa vzeti ostali dve petini zbornice, ki sta absolutno potrebni, da se zvari kolikor toliko aktivna večina? Na nemški strani, pri krščanskih socialcih, je trud zaman; kajti ti so proglasili politiko svobodnih rok in je gotovo ne bodo opustili na ljubo »Nationalverbandu«. Socialni demokrati kot revolucionarna stranka, seveda ne pridejo v poštev. Ostanjejo Slovani. — Tu pride v prvi vrsti v poštev Poljski klub z 71 člani. To je že nekaj, a do večine manjka še mnogo. Naravno, da si prizadeva baron Gautsch na vso moč pridobiti za vladno večino jednotni češki klub s 75 člani — in spremlja ga pri tem prizadevanju blagoslov nemškega »Nationalverbanda«, naj nemški listi sicer pišejo kar hočejo! Recimo, da se tudi to posreči — kar pa ne bo šlo tako lahko, kljub knežje Thunove priprave — še vedno ni večine! 98 + 71 + 75 iz naša šele 244 glasov izmed 516. Vendar ne dvomimo, da se pod označenimi predpogoji doseže s pomočjo nekaterih malih skupin pičla aritmetična večina. A za politično pomembno večino to ne zadostuje. Treba je rešiti nove brambne predloge in nove finančne predloge — za tako delo pa je neobhodno potrebna močna večina, broječa vsaj tri petine zbornice. Inače bode Gautscheva doba za državo

ravno tako sterilna, kakor je bila Bienertova.

Iz tega položaja vsakdo lahko izpredvidi, kako smešne kozolce preobrača alpsko, zlasti graško nemškonacionalno časopisje, ko kar v naprej z otročjo naivnostjo protestira zoper priklopljenje Jugoslovancev k vladni večini. **Kdo pa je rekel, da Jugoslovani sploh hočejo v vladno večino?** Iz zgoraj točno opisane položaja sledi jasno, da morajo tisti, ki hočejo osnovati vladno večino, **iskati Jugoslovane!** Vprašanje je le, če jih bodo dobili — ne pa če je »Grazer Tagblatt« ali kak podoben list s tem zadovoljen ali ne. Tak je položaj in v vodilnih hrvatsko-slovenskih krogih se jako dobro vé, da je od zadržanja jugoslovanske delegacije zelo veliko odvisno. Zato pa tudi **Jugoslovani ne bodo letali za nikomur** — temveč čakajo mirno na razvoj situacije.

Kolikor nam je znano, je v jugoslovanskih krogih zelo malo razpoloženja pridružiti se vladni »večini«. Čemu tudi? Aktualna situacija je silno ugodna za politiko proste roke. Situacija vladne večine pa ne bo posuta z rožicami.

Listi pišejo, da hoče Gautsch izposlovati še v poletnem zasedanju rešitev bančne predloge. Ta vest se nam ne zdi verodostojna. Kajti na to ni niti misliti, da bi državni zbor rešil tako važno predlogo, ki je eminentno političnega značaja, preden je pojasnen politični položaj; razjasnitve tega pa ni pričakovati pred jesenskim zasedanjem državnega zbora. Vlada bo tedaj že morala nekoliko potrpeti.

Nov način ponemčevanja.

Dopis iz Koroške.

Našim Nemcem ni zadosti, da so izrinili slovenščino iz šol, uradov itd., sedaj so se vrgli celo na cerkev. Nemci vedo, da najde slovenščina na Koroškem zavetje edino le še v cerkvi in v šoli pri slovenskih katehetih. Toda tudi to bi ne smelo biti v bodočnosti. Ker se pa slovenski katehete ne uklonijo nemškemu »Volksratu«, ker niso zvestobe njemu prisegli, ampak Bogu in Cerkvi, so si Nemci izmislili nov način, kako bi germanizacija še hitreje napredovala.

V ta namen so se začeli posluževati katehetskih mest. V Velikovecu pomaga že tri leta nemški katehet Nemcem pri njihovem germanizatoričnem delu. Sedaj je ustanovljeno katehetsko mesto tudi v Borovljah, ki so še bolj slovenske kakor pa Velikovec, in že se govori,

da hoče tudi tja prositi kak nemški katehet. Vlada in šolske oblasti, katerim se ne gre za pravično stvar, za verski pouk, ampak edino le za ponemčevanje, in pri katerih Slovenec ne najde niti pičice pravice, bodo seveda odklonile vsakega slovenskega prosilca, kakor hitro bo poleg njega prošil tudi Nemec. Že Velikovec nam dokazuje, da je nemški katehet tam nezmožen. Še slovenski evangelij v cerkvi mora drug duhovnik mesto njega brati. Za druga cerkvena opravila pa je popolnoma nesposoben vsled neznanja jezika in se mora zato večkrat naprositi tuj duhoven. To je v Velikovecu, kjer je nemška božja služba. Kaj šele v Borovljah, kjer se vrši božja služba v slovenskem jeziku. Pa se bo ugovarjalo: Kateheta na nemški šoli cerkvena opravila nič ne brigajo. Deloma je to res, deloma pa tudi ne. Če tako govore v veri mlačni nasprotniki, jim ni zameriti. Toda katehetu-duhovniku pa to nikakor ne more biti vseeno. Dober in goreč duhovnik, in če tudi je katehet, sploh ne more biti brez dušnega pastirstva, ker ga to neobhodno potrebno podpira v šoli. Dober katehet se torej ne bo omejil samo na šolo, ampak bo po možnosti posvetil svoje moči tudi dušnemu pastirstvu.

Še drugače pa je v šoli, kjer je do polovice ali pa še več slovenskih otrok, ki nemščine niso toliko zmožni, zlasti če pridejo iz okoliških šol, da bi mogli slediti z vspehom pouku, ker se v šolah po deželi povsod poučuje krščanski nauk v slovenskem jeziku. Kako naj izprašuje nemški katehet take otroke za vsprejem v meščansko šolo? Kako naj pripravlja take otroke na svete zakramente? To so resne in svete zadeve, s katerimi se goreč duhovnik nikakor ne sme igrati, ali pa rabiti jih morebiti celo kot sredstvo k germanizaciji. Katehet mora biti veroučitelj, nikakor pa ne sme pomagati drugim pri ostudni germanizaciji, še manj pa, da bi se celo sam postavil v vrste germanizatorjev. Ravno zato je na Koroškem tako slabo v političnem in gospodarskem oziru, ker je Nemcem le na tem ležeče, da se prej ko slej ponemči Slovence, druge važne zadeve se pa potiskajo v stran. Ravno nemškutarji, to je bauerbündlerji, bauervereinerji in drugi narodni odpadniki, so najboljša opora »pročodrimovskega« Freisinna in nacionalizma. Dokaz temu je dejstvo, da nemški Freisinn le z nemškutarji zmaga. Kdor se izneveri slovenski narodnosti, bere samo lutrovske časopise: »Bauernzeitung«, »Freie Stimmen« in »Stajerca«; in ti časopisi

mu vzamejo tudi vero. Zato pa so tako žalostne posledice. In k temu pripomore tudi katoliški nemški duhovnik ako posredno ali neposredno podpira nemškutarijo in germanizacijo. Kjer je ljudstvo popolnoma nemško, kakor v lavantinski dolini ali na Zgornjem Koroškem, tam je tudi nemški Freisinn slab; to kažejo volitve. Ravno tako je tudi v slovenskem volivnem okraju Najslabše je v verskem oziru torej okoli meji, kjer se izvaja germanizatorski in obenem tudi proticerkveni zistem! Te naj nemški duhovniki dobro preudarijo, predno prosijo za katehetska mesta v slovenskih krajih!

Končno moramo še omeniti, da tam, kjer se nastavi nemški katehet, fara izgubi po enega slovenskega duhovnika in je druga duhovščina vsled nezmožnosti nemškega kolege v dušnem pastirstvu za to izgubo bolj obremenjena. Pri tem trpi dušno pastirstvo in trpi socialno delovanje, brez katerega si dandanašnji močne katoliške stranke sploh misliti ne moremo. Ne v germanizaciji, temveč v močni katoliški organizaciji je naša rešitev. **Apeliramo torej na vest nemških duhovnikov.**

Jugoslovanska strokovna zveza.

Za delavske pravice.

Po iniciativi Jugoslovanske Strokovne Zveze prirede naše delavske organizacije protestne shode proti napadu fabrikantov v industrijskem svetu na delavsko starostno zavarovanje. Industrijski svet je namreč sklenil pozvati vlado, da naj se Beckova predloga o delavskem starostnem zavarovanju še bolj poslabša kakor je že. Pravico do pokojnine naj bi imel delavec ali delavka po Beckovi predlogi ko bo star 65 let, industrijski svet je pa sklenil, da naj bi imel delavec pravico do pokojnine šele, ko bo star 70 let. Po Beckovem načrtu naj bi pri spevala država delavčevi pokojninski renti 90 kron; industrijski svet je pa sklenil, da naj se zniža ta vladni prispevek na 60 kron letno. Načelstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze je zato pozvalo vse svoje skupine, svoja včlanjena delavska društva kakor tudi druge slovenske krščansko-socialne delavske organizacije, da naj prirede v ta namen pred otvoritvijo II. ljudske zbornice protestne shode, na katerih naj se protestira proti temu napadu na delavske pravice. Minulo nedeljo so podošlih poročilih načelstvu J. S. Z. že protestirale sledeče naše delavske or-

LISTEK.

Josip Vandot:

Vilranec.

Pripovedka iz davnih dni.

(Dalje.)

V tistem hipu se je zablistalo, kakor bi bil padel plamen z neba. Nekaj je prasketnilo okrog njega in se je zasvetilo. Takrat pa je padel grajščak bliskoma na tla. Strela je tresčila naravnost v grad . . .

Grozno bobnenje, ki je sledilo temu blisku, je potreslo ves hrib. Ona previseča skala, ki se je dvigala grozeče ravno nad gradom, se je zamajala. Hipoma se je iztrgala iz zemlje, prevrnila se je in se je kotalila z glasnim pokanjem navzdol, naravnost proti gradu. Za njo so se vsuli celi kosi zemlje in kamenje se je kotalilo za njo. Vedno hitreje se je vrtela velikanska skala, dospela je do zidu, in zdelo se je, da se ustavi. A glej — pod njeno težo se je nagnilo močno zidovje in se je prevrnilo. Skala pa je hrumela dalje in se je zaletela naravnost v grad. Vdale so se sive stene; veliki stebri so omahili; zamaial se je ves grad; streha se

je povesila in z groznim, do neba segajočim hropom in ropotom se je razsul ponosni grad. Zakadilo se je iz podrtin in visoki plameni so šinili iz njih. Lizali so okrog sebe in česar so se dotaknili, vse se je izpremenilo v prah in pepel.

In sredi teh razvalin sta bila pokopana grajščak in Matizelj, njegov valpet.

Še vedno so se valile skale in gruče s hriba navzdol. Kadeče se razvaline so se pokrivalo s peskom in kamenjem. Visoki plameni so pojemale polagoma, ker niso imeli več netila. Samo tlelo je še in prasketalo, kot bi gorelo nekje globoko pod zemljo. Nevihta je ponehala. Bežali so oblaki preko gora, kakor bi jih bilo strah groznih razvalin na strmih Pečeh. Mesec je posijal in je svetil žalostno, turobno na grob hudobnega grajščaka in malopridnega valpta. —

Ubogo, nezvestno grajščakinjo so položili pri Brezniku na postelj. Skropili so jo z vodo, brisali jo po čelu z ješihom, a zaman. Šele čez dolgo časa se je grajščakinja zavedela. Pogledala je okrog sebe. »Kje je Elza? Kje je moj soprog?« je vprašala s tihim glasom.

Spogledali so se vaščani, ki so se zbrali mnogoštevilno v izbi. A molčali so in niso vedeli nobenega odgovora.

»Saj res — kje je grajščak in njegova hčerka?« so se povpraševali. »Nismo ju videli nikjer. Morda . . .«

A ustrašili so se te misli, pa so umolknili. In vsak je bil trdno prepričan, da sta poginila grajščak in njegova hčerka pod razvalinami. Pomilovalno so pogledovali ubogo bolnico; potem pa so šli drug za drugim. Ostali so samo še Breznikovi in sosed. Jelica se je stisnila k peči. Nepremično je gledala na grajščakinjo, in hudo ji je bilo v srcu. Kje je mala Sneguljčica? Morda je res pokopana pod črnimi razvalinami? Morda so se ji res zaprle na veke dobre oči?

Tako je premišljevala Jelica za pečjo. Tako vesela je bila sinoči in tako srečna! Saj se ji je zdelo, da je slišala petje gorskih dveh skratov, pa je mislila, da bo vedno, vedno srečna. A nista bila to skrata, to je bil najbrže samo vetrec, ki je zavel z zelenih planin in je zasumel med drobnim listjem. Saj če bi bila to skrata, bi bila zdaj srečna in vesela. A kako naj bo srečna in vesela, če so pa zagrebale razvaline ponosnega gradu njeno ljubo Elzo, njeno Sneguljčico? Nikoli ne bo več vesela in radostna, pa četudi so prosti zdaj njeni dragi starši.

Tiho, pritaženo je ihtela Jelica v kotu, dokler ji ni žatislil spanec mo-

krih očni. In tedaj so prišle k nji težke in mučne sanje.

Grajščakinja je še vedno gledala po sobi, in njene velike, plašne oči so še vedno izpraševale: »Kje je Elza? Kje je moj soprog?« — A nihče ji ni vedel odgovora. Objokanih oči sta stale Breznikica in sosedka kraj postelje, a Breznik je sedel pri mizi, glavo podprto z roko, in je stmel v tla. Tedaj pa se je domislila uboga gospa vsega. Spomnila se je, kako je prišla dopoldne k nji Elza. Jokaje se je je oklenila okrog vratu, pa je pripovedovala, da je mislila rešiti iz ječe Breznikova dva. — A popoldne je izginila hčerka. Zaman jo je iskala širom okrog. Že v črni noči se je napotila iz gozda. Upala je, da je prišla Elza že domov in jo že čaka v gradu. Ugno je spela proti vasi. A zasačila jo je nevihta, in stopila je pod streho Breznikove hiše. A potem, potem je videla razrušeni grad, pod razvalinami pa sta gotovo pokopana njen soprog in njena zlata hčerka. Ničesar ni videla več — le blede, mrtvi obrazek uboge hčerke je še zagledala med razvalinami, potem pa se je zgrudila na tla.

Vsega tega se je domislila zdaj grajščakinja. Za glavo se je prijelala in je zastokala bolešno: »O, moj Bog!« — Potem pa je padla nazaj na blazino

ganizacije: Katoliško društvo za delavke v Ljubljani, skupine J. S. Z. Javornik, Sava in Vrhnika. Značilno je stališče, ki ga glede na ta napad na delavske najsvetejše pravice zavzema socialna demokracija, ki tako rada trdi o sebi, da je ona prava zastopnica delavskih koristi. Socialno-demokratsko časopisje sicer piše o tem napadu tvorničarjev, a tako milo, tako nobel, tako v rokovicah, kakor da socialna demokracija ni več tista stranka, ki ji gre braniti delavske pravice, marveč da je to stranka, ki se boji fabrikantov. Socialno-demokratski voditelji o tej zadevi samo pišejo zelo vodene članke, ne store pa čisto nič, da bi tudi zguncali rdeče delavstvo, da odločno nastopi proti napadu industrijskega sveta na tako ogrožene delavske pravice po tistem industrijskem svetu, katerega nasvete le prerada poslušna vsaka vlada. Načelnost Jugoslovanske Strokovne Zveze ni pisalo vodenih, solznatih člankov, marveč storilo je kot reprezentant slovenskega krščansko-socialnega delavstva vse, da se naša organizacija potegne za delavske pravice, ker se to ne upa storiti tista socialna demokracija, ki se boji v industrijskem svetu zbrane gospode, ker je le ta pri zadnjih državnozhorskih volitvah napela vse sile za socialno-demokratske kandidate na Dunaju, ki se postali poslanci s pomočjo tistih, katerim so dozdaj vedno očitali, kako delavski izkoriščevalci in krvosesi da so. Socialna demokracija je prodrila na Dunaju s pomočjo »delavskih izkoriščevalcev«, zvezana z njimi se jim ne upa odločno nasprotovati in ni dozdej prav nič storila proti napadu industrijskega sveta na najsvetejše delavske svetinje. A da to svoje postopanje, ki je milo rečeno, jako čudno, zakrije, je pa pričela zdaj rajši boj proti katoličanstvu, proti duhovnikom, dasi ni ne katoličanstvo in dasi niso katoliški duhovniki napadli delavsko starostno zavarovanje, marveč so storili to tisti, s katerih milostno pomočjo so zmagali socialni demokrati na Dunaju, a teh ne upajo prijemati, ker se boje, da se jim zamerijo in bi potem več ne korakali skupno s socialno demokracijo v volilnih bojih. Jugoslovanski Strokovni Zvezi ni treba, da bi imela kake ozirom, zato je storila svojo dolžnost in kakor kažejo došla poročila, se slovensko krščansko-socialno delavstvo najodločnejše potegne za delavske pravice. Če zguncamo tudi socialno demokracijo, nas bo to le veselilo, ker čim odločnejše vse delavstvo v tem vprašanju nastopi, tem boljši bo tudi praktičen uspeh!

Napovedani protestni shodi slovenskega krščansko-socialnega delavstva.

Torek, 11. julija. Protestno zborovanje ljubljanskega tobačnega delavstva ob 1/47. uri zvečer. Poroča poslanec dr. Krek. Po tem shodu ustanovno zborovanje skupine J. S. Z., tobačna tvornica. Vodi in poroča načelnik J. S. Z. c. kr. zdravstveni svetnik in deželni odbornik dr. Ivan Zajec.

Sreda, 12. julija. Protestno zborovanje skupine J. S. Z. Litija ob 6. uri zvečer. Poroča načelnik J. S. Z. c. kr. zdravstveni svetnik in deželni odbornik dr. Ivan Zajec. Nadalje društveno in protestno zborovanje skupine J. S. Z. »Pletilnica« Ljubljana. Poročata profesor Dermastia in urednik M. Moškerc.

Kakor mrtva je obležala in se ni več ganila. Skrbno sta se nagnile Breznikica in sosedica nad njo. A ker se jima je zdelo, da bolnica spi, sta sedle tiho na klop.

»Kakšna nesreča!« je šepetala sosedica. »Kaj takega se ni še zgodilo, odkar stoji svet. Pomisli, ves grad se je razrušil... Bog ve, če se je rešil kdo?«

»Glej, tudi z Martinom bi bila zdaj mrtva,« je odgovorila Breznikica tiho. »Kar groza me je, če pomislim na to. Najbrže je poslal sam Bog dobrega tujca, da je naju rešil pravočasno.«

»Tisti tujec je bil, ki je živel že nekaj dni na gradu?« se je začudila sosedica. »Veš, po vasi govorijo zdaj že čudne reči. Pravijo, da je kriv zmaj Vitranec vsega. Ta in oni pripoveduje, da ga je videl zvečer, kako je plaval na črnem oblaku in se je spustil naravnost na grad. Bog se nas usmili!«

Pokrižala se je sosedica, pa je nadaljevala. »Vsekako pa je zares čudno. Kdo je bil oni tujec? Čuden se je nam zdel vedno. Vsakdo se ga je bal, dasi nikomur ni storil žalega. Nekateri pravijo, da ni bil to nihče drugi kakor zmaj, ki se je izpremenil v človeka. Drugi pa trdijo, da je bil to grajščakov angel varh, ki ga je hotel še enkrat pripraviti na pravo pot.«

Breznikica je sklenila roke. »Ni

Četrtek, 13. julija ob 8. uri zvečer v Ljudskem Domu zaupni sestanek ljubljanskih in okoličanskih zaupnikov slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Vodi ga načelnik Jugoslovanske Strokovne Zveze c. kr. zdravstveni svetnik in deželni odbornik dr. Ivan Zajec. — Druge, nam že naznanjene protestne shode še javimo.

Skupina J. S. Z. Vrhnika

je imela dne 9. t. m. društveno zborovanje. Zborovalci so sprejeli z ozirom na napad industrijskega sveta na delavsko starostno zavarovanje ostro peticijo na državni zbor, ki se odposlje načelniku S. L. S. dr. Šusteršiču. Na društvenem zborovanju se je izvolil sledeči odbor skupini: Predsednik Lovro Smrtnik, njegov namestnik Jakob Šusteršič, zapisnikar Andrej Zalar, blagajnik Anton Jezeršek, odbornika: Franc Smrtnik in Josip Kavčič. Nadzornika sta: Valentin Jerebic in Ivan Tešar.

Umetnost.

MONUMENTALNI SPOMENIK RODBINE IVANA MAJDIČA V KRANJU.

Slikovito ležeče mestno pokopališče v Kranju ima množico prekrasnih nagrobnih spomenikov. Kdo se tu ne spomni impozantnega, iz črnega marmora narejenega spomenika z umetniško izvršenim genijem žalosti na grobišču družine veleindustrijalca Vinka Majdiča! Mogočne nagrobne kamne družin Franc Omersa in Karol Puppo smemo, ne da bi pretiravali, prištevati pravim nagrobnim posebnostim. Veličastna po svoje sta masivna, orjaška, v obliki piramide narejena stebra na grobu slovenskega pesnika prvaka — dr. Franceta Prešerna in globoko čutečega lirika Simona Jenka; zadnjega krasi tudi pesnikov relief, delo nedavno umrlega kiparja Ivana Vurnika v Radovljici. Tem spomenikom se vredno pridružujejo drugi, večji ali manjši, opremljeni s pomenljivimi simboli. Vse pa nadkriljuje po vzvišenosti in velikosti v preteklem letu postavljena, a šele pred kratkim dodelana grobna kapelica, skoro bi jo lahko imenovali mavzolej, na grobu umrlega veleposestnika in veletrgovca Ivana Majdiča. Kakor znano, je bil pokojnik velikodušen dobrotnik mesta Kranja, ki je določil velika volila za Dijaško kuhinjo, za mestni ubožni sklad, za Vincencijevo družbo, za Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine itd., ki pa je zapustil tudi precejšnjo vsoto, da se porabi za monumentalni spomenik sv. Janeza Nepomuka. Mimogrede omenjamo, da že izdeluje spomenik nadarjeni slovenski kipar Franc Berneker. Spomenik bodo v kratkem postavili pred poslopjem c. kr. okrajnega sodišča v Kranju.

Mavzolej na grobu rodbine Ivana Majdiča, v katerem počivajo Ivan Majdič, njegova žena Ivana rojena Sturm, in njun v cvetju moške starosti nenadoma preminuli nadarjeni sin Janko Majdič, je zgrajen v modernem romanskem slogu v podobi čveterokotnika, čegar streho tvori kamenita kupola. Mavzolej meri 3-60 metrov v čveterokotniku in dosega s križem, ki sklepa kupolo, približno višino devetih metrov.

Mavzolej je narejen iz trdega granita iz Grizinjana, ki ima prijetno, rumenosivkasto barvo. Od postavka pa

mogoče,« je šepetala. »Meni se je zdel kot navaden človek. Tako mirno je naju peljal iz jéce. Pa še zahvaliti se mu nisva mogla. Daj Bog, da bi bil blagi mož še pri življenju! Ne našla bi miru vse življenje, ako bi bil našel najin dobrotnik žalostno smrt pod razvalinami.«

»Veš, pa grajščakova hčerka?« je menila sosedica. »Sirota, če je morala umreti tako mlada. A jaz imam še vedno upanje, da živi. Glej, gospa jo je iskala popoldne po vasi. Vsi hlapci in tudi ljudje iz vasi so jo iskali kroginkrog. Morda se je izgubila kje v gozdu, pa prenočuje kje v samotnem hlevu tam v Stanah. Da bi se vrnila, pa bi ozdravela grajščakinja.«

»Mogoče,« je odvrnila Breznikica. »Upajmo vse najboljše!«

Umolknila sta potem. Breznikica je zapazila Jelico, ki je slonela ob peč in spala. Stopila je k nji. Previdno jo je dvignila v naročje, pa jo je ponesla v sosednjo sobico. Tam jo je položila na postelj. Samo enkrat je odprla deklica oči. Pogledala je mater začudeno in je vprašala jecljaje: »Ali je res pod razvalinami? Oj, ne! Saj se ji še niso zaprle za vedno oči...« A že jo je objel zopet za spanec, in težke, mučne sanje so se povrnille k nji.

(Dalje prihodnjé.)

do vrha krase zgradbo fino obdelani, bogato profilirani granitovi kosi, katerih je vsega skupaj nad štiristo. Vogelna stebra kupole imata po en kubičen meter prostornine.

Nad portalom, čegar timpanon nosita dve simbolični konzoli, je v polkrogu narejen genij žalosti. Z njegove karakteristične glave odseva tako istinita žalost, katero čutijo ljubeča srca ob spominu na drage rajnike.

Ozadje mavzoleja izpolnjuje v obliki velike altarne slike narejeni, zgoraj zaokroženi relief iz snežnobelega marmora iz Karare. Relief predstavlja namojstrski način prizor na sodnji dan. Veličasten angel plava tu pred nami, ki ga je poslal Gospod, da vzbudi iz smrtnege spanja v miru spavajoče in jih pripelje pred sodbo Gospodovo. V angelovem obrazu je izražena brezprimerna milina in nepopisna ljubezen. Saj je to angel, ki prinaša umrlim veselo poročilo, da je napočil dan vstajenja. Ljubeznjivo razprostira angel svoje roke, da bi sprejel pod svoje okrilje vstajajoče, ki prihajajo iz grobov v svetlih haljah, z obrazi, ki žare od veselja. Polni blaženega zaupanja upirajo svoje poglede v angela, njih srce se topi v sladkem pričakovanju, da jih skoro popelje Zveličar v blažena nebeška domovanja. Angel in vstajajoči, ki se ga oklepajo polni hrepenenja, bodo dozdevno v tem trenutku izginili izpred naših oči, da stopijo pred Sodnika. Da, le toliko hočejo še počakati, da se jim pridruži tudi onile vstajajoči, ki si s trudom in naporom tu spodaj napravljajo pot iz tesnega groba, od katerega mora še odvaliti mogočen kamen.

Zgoraj omenjenega genija žalosti in relief, ki predstavlja vstajenje, je izvršil dobroznani in priznani slovenski umetnik Ivan Zajec. Obe deli kažeta vse one vrline, katere imamo priliko opazovati pri drugih njegovih umotvorih. Zajec ume temu, kar hoče ustvariti iz kamena, vdahnuti velike, mogočne poteze in svojo svežo, samoraslo moč.

Mavzolej dobiva svetlobo skozi dve visoki, pisanobarvni okni, ki sta primerni slogu. Tako nastaja v notranjščini neka posebna razsvetljava, ki ima na sebi čar mističnega, svečanostnega in skrivnostnega.

Notranjost mavzoleja pokriva križni obok, katerega je jako spretno in slogu odgovarjajoče poslikal znani slikar Matija Bradaška. Križni obok ima pod kupolo tri odprtine, ki imajo služiti kot ventilatorji.

Žrf je hermetično zaprt prostor, ki ga pokriva marmornata plošča z dvojno vlogo. V Žrf je lahko priti po železnih, v zid vzdanih stopnicah.

Nad portalom je čitati v črno marmornato dno z zlatimi črkami vklesan napis: »Rodbina Ivan Majdičeva.« Pod reliefom se nahaja tudi iz črnega marmora narejena plošča, ki nosi v zlatih črkah nagrobni napis.

Na Kranjskem sta le dva večja mavzoleja kakor je pravkar opisani, namreč oni Jožefine Hočevar v Krškem in oni Anastazija Grūna (grofa Antona Auersperga) v Thurn am Hardtu (oba je napravila ljubljanska tvrdka Feliks Toman).

Mavzolej na grobu rodbine Ivana Majdiča v Kranju je napravil po lastnem načrtu gospod Feliks Toman iz Ljubljane. Mavzolej dela vso čast njegovi delavnosti, ki sploh uživa jako dober glas. Bila je srečna misel, da je izvršitelj oporoke pokojnega Ivana Majdiča, namreč gospod Rudolf Kokalj, generalni zastopnik zavarovalne družbe »Dunav« itd. v Kranju, izročil to delo tako vrlim močem, kakor sta kamnosek Feliks Toman in kipar Ivan Zajec. Delo hvali oba mojstra in tvori pravi umetniški okras mestnemu pokopališču v Kranju.

CESAR IN CESARSKÉ VAJE.

Kabinetna pisarna je obvestila eperješki pripravljavni odbor za cesarjev sprejem ob letošnjih cesarskih vajah, da se pripelje cesar 12. septembra popoldne v Eperjes. Iz Eperjesa se pelje cesar s posebnim vlakom v Bartfeld, od tam pa z avtomobilom čez Zboro v Felső-Vizkóz, kjer bo cesarjevo glavno bivališče štiri dni. Vse ceste iz Eperjesa v Felső-Vizkóz popravljajo. V Felső Vizkózu so napravili električno razsvetljavo in organizirali meščansko, kakor tudi vojaško požarno službo.

KRŠČANSKO-SOCIALNI MEŠČANSKI KLUB SE NE RAZDRUŽI.

Pristaši dunajskega občinskega svetnika Gussenbauerja so se sinoči posvetovali o izstopu nemškonacionalnih občinskih svetnikov iz meščanskega kluba. Sklenili so, da ne izstopijo iz kluba, marveč do bodo delali zgolj na to, da se klub izčisti in da dobe večino.

Nemškonacionalne občinske svetnike vodijo proti Gessmannu Weiskirchner Neumayer in Pattai.

ČEŠKI SOCIALNI DEMOKRATI PROTI VSAKI OBSTRUKCIJI.

Praga, 10. julija. »Samostalnost« objavlja razgovor z voditeljem čeških socialnih demokratov, poslancem Nemcem, ki je izjavil, da se njegova stranka ne bo udeležila nobene obstrukcije, tudi ne proti brambnim postavam. Glede na nemško-češko spravo bo zastopala češka socialna demokracija stališče popolne enakopravnosti obeh narodov.

DRUGI RUSKI DREADNOUGHT.

V morje so izpustili drugi ruski dreadnought Poltava. Dolg je 180 m, širok 28:55 m in obsega 23.000 ton. Stroji delujejo z 42.000 konjskih sil, vozi z naglico 23 vozlov, premoga vozi 3000 ton.

KITAJCI IZGANJAJO RUSE.

Iz Vladivostoka se poroča, da so bili izgnani na ukaz kitajske vlade vsi Rusi iz Mongolske. Storili so to zato, ker so izgnali Rusi Kitajce iz amurske pokrajine.

KRŠITEV KORANA PO MAROČANSKEM SULTANU.

Pariz, 10. julija. Maročanska državna banka je naročila pri pariški kovarnici denarja srebrni denar s podobo Mulej Hafida. To naročilo maročanske vlade krši nauke korana, ki prepoveduje kovati denar s podobami sultanov.

„Slovenska Straža.“

Podružnica »Slovenske Straže« v Krškem

si je izvolila na ustanovnem občnem zboru v nedeljo sledeči odbor: predsednik g. Ivan Golob, krojaški mojster in posestnik; odborniki gg.: Ferdinand Anžiček, odvetniški uradnik, Maksimilijan Kos, posestnik, Alojzij Kurent, župni upravitelj, Ivan Roth, sodni nadoficijal. — Mladi podružnici kličemo: Kolikor članov, toliko junakov za vero in domovino. Neustrašeno naprej po začrtani poti!

Na Dobrovi.

Ustanovni shod podružnice »Slovenske Straže« se je 9. julija na Dobrovi nad vse dobro obnesel. Po govoru g. kaplana dr. J. Kotnika, ki je kot štaterski rojak z meje zbranemu občinstvu razložil položaj obmejnih bratov in pojasnil pomen »Slovenske Straže«, se je takoj priglasilo 90 rednih članov, ki so vključ stroškom, ki jih imajo ravno v tem letu dobrovski župljani, večinoma v si položili letni prispevek članarine na mizo; in danes, ko to pišemo — drugi dan po ustanovnem shodu, — šteje naša podružnica že 100 rednih članov. To je za naše razmere na Dobrovi zelo veliko.

V Gorjah

se je v nedeljo izvršil ustanovni shod »Slovenske Straže«. Namen in pomen je pojasnil domači g. župnik. Takoj se je zgledilo 44 članov in članic. Ker je odbor skrbno sestavljen, je pričakovati živahnega delovanja.

Dnevne novice.

+ Za katoliški shod jugoslovanske mladine naj se nemudoma po vseh slovenskih župnijah vrše agitačni sestanek. Za dopušljatev razposlanih pol ni treba čakati določenega roka, ampak naj se pole takoj, ko bodo znane vozne cene za posebne vlake, dopošljejo v Ljubljano.

+ O prevaranih bankah je pisal pretekli teden »Slov. Narod« in opozarjal banke, naj ne stopajo v poslovni stik z Zadružno Zvezo in njenimi članicami. A glejte slučaj! Prav isti teden pa je razpošiljala ljubljanska kreditna banka okrožnico okrog naših denarnih zavodov in jih vabila, naj nakupijo njenih novih delnic. Gospodje pri Kreditni banki pač vedo, da jim naši denarni zavodi ne napravljajo preglavic z menicami, katere morajo sprejemati od drugod in da gospodarijo s svojim denarjem. Sicer smo pa mnenja, da se bodo naši zavodi v prihodnje še skrbneje ogibali stika z raznimi bankami kakor doslej.

+ O Šusteršičevih kronah pri zadnjih volitvah v Dalmaciji piše »Narodni List«, glasilo tiste koalicije, ki je nasproti ubožnim, a poštenim pravaškim kandidatom postavila same milijonarje! V našem listu je bilo za vsakega dovolj jasno dokazano, da se je liberalno - narodnjaško - demokratska koalicija borila proti pravaštvu — z denarjem, sedaj pa imajo ti ljudje čelo, da pišejo o Šusteršičevih kronah! Lažnjivci, ki bi radi na druge zvrnili svoja

nečedna dejanja. Dr. Šusteršič in njegova stranka nista vajena zmagovati z denarjem, lažmi in krivenjem hrbta ne na spodaj, ne na zgoraj, marveč odločujejo tu edinole poštena načela, delo in moštost. To vé danes vsa avstrijska javnost in pa tudi gotova dalmatinska gospoda, toda zavist in zavest lastne potepenosti jim narekuje obnašanje, vredno kakega pobalina, ki od daleč psuje onega, ki ga je zalotil pri nepoštenem dejanju in ga napodil. Mi se seveda tem natepenim ljudem le smejemo. Le še eno zanimivo značilnost omenjamo. »Narodni List« namreč tudi psuje pravaše, češ, da so se udali kranjskemu klerikalizmu, za katerega pa da v Dalmaciji ni ne vzroka, ne povoda, kajti ondi ni liberalizma. Novoizvoljeni poslanec koalicijske dr. Melko Čingrija je pa glasom »Agramer Tagblatt« z dne 6. t. m. izjavil, da se boj med liberalizmom in klerikalizmom v Dalmaciji mora izvajati in da so v tem oziru ravno zadnje državnozbornske volitve napravile potrebno jasnost. Koalicijo ob volitvah naravnost imenuje liberalni element, njene poslanca pa liberalne poslanca. Na kateri strani so torej »šareni pelivani«?

— **Mladeniški shod za novomeško dekanijo** se je izvršil v nedeljo nepričakovano sijajno. Iz petih fara novomeške okolice se je zbralo 600—700 mladeničev. Cerkveni govor je imel kaplan Trškan. Zborovanje v prostorni smihelski dvorani je otvoril župnik Porenata. V predsedstvo se je izvolilo 5 mladeničev. Govorili so na shodu: državni poslanec Jarc, I. Podlesnik, kaplan Kastelec in vikar Supin. Vsi govorili so bili sprejeti z navdušenjem. Temeljni kamen mladeniški organizaciji novomeške okolice je položen. Na mladeniškem shodu v Ljubljani bo novomeška okolica častno zastopana.

— **Gospodične učiteljice pevke in gospodje učitelji pevci**, ki se nameravajo meseca avgusta udeležiti mladeniškega tabora v Ljubljani, naj blagohotno pošljejo svoje naslove z označbo glasu slov. glasbenemu društvu »Ljubljana«.

— **Iztočno crkveno pitanje.** »Hrvatsko Pravo«, glavno glasilo hrvaške stranke prava, priobčuje v svojem podlistku spis č. g. dr. Franc Grivca: »Iztočno crkveno pitanje«.

— **Vladni svetnik** je postal ob svoji vpokojitvi višji računski svetnik in načelnik računskega oddelka kranjske c. kr. deželne vlade Jožef Modic.

— **Angleški vojni ladji v Reki.** Reko sta obiskali angleški vojni ladji »Triumph« in »Cornwallis«.

— **Turistični napredek.** Prometno društvo na Bledu prireja letos za letovičarje skupne izlete tujcev. Ta misel je imenitna, ker se s tem nudi tujcem zabava in so taki skupni izleti v francoski rivijeri že davno vpeljani. Že lansko leto je hotelir pri »Zlatorogu« na Bohinjskem jezeru, g. Rauhekar, prirejal take skupne izlete, ki so bili od tujcev zelo pohvaljeni. G. Rauhekar namerava letos zopet prirediti iz hotela »Zlatorog« skupne izlete.

— **Nadomestne občinske volitve v Gorici.** Včeraj so se vršile nadomestne volitve za III. razred mestnega občinskega zastopstva. Izvoljeni so bili kandidati italijanske liberalne stranke: Jurij Bombig (438 glasov), Viktor Pavia (431), Štefan Devetag (429) in Karol Rubbit (422).

— **Pogorelec v Gaberjah.** Cesar je podelil pogorelcem v Gaberjah 3000 kron.

— **Pasji kontumac** je odpravljen v celem novomeškem okrajnem glavarstvu.

— **Vojaško imenovanje.** Okrajni domobranski narednik je postal začasni okrajni domobranski narednik Ivan Mauser, 27. domobranskega pešpolka.

— **Smrtina kosa.** Umrla je v Pragi češka gledališka igralka Frančiška Hesova. — V Škedenju je umrla vratar pri »Plavžih« Anton Mikulič, star 48 let. — Dne 3. julija je umrla na Ljubogojni pri Horjulu Julka Zdešar, sestra misijonarja dr. Zdešarja. Nit mladega življenja ji je pretrgala po dolgotrajnem bolehanju neizprosna jetika. Pogreb, ki je bil lep in mnogoštevilno obiskani se je vršil dne 5. t. m.

— **Štrajk ključavničarskih pomočnikov v Zagrebu** traja že pet tednov in bo najbrže še dolgo, ker se ne uda do ne mojstri, ne pomočniki. Mojstri delajo sedaj samo z vajenci. 28 pomočnikov je minolo soboto zapustilo Zagreb.

— **Nov odlok naučnega ministrstva.** Naučni minister grof Stürgkh je na ravnateljstva gimnazij izdal sledeč odlok: Ministrstvo za uk in bogočastje je odredilo, da se učencem četrtega razreda gimnazij (in realnih gimnazij), ki dobe v prvem polletju v fiziki red »nezadostno«, ne dovoli v tem predme-

tu ponavljajni izpit. Pač pa je v vseh slučajih ob koncu šolskega leta v fiziki, kemiji in mineralogiji izdati en sam red in je vpisati ta skupni red v rubrike »naravoslovje, kemija in fizika«. Odločilen zato je pa razlog, da se pouk fizike v prvem polletju ne more smatrati kot popolnoma zaključen, da je ne le samo potrebno poseči v drugem polletju nazaj v fiziko pri pouku v kemiji in mineralogiji, temveč tudi želeli, da se znanje fizike vzdrži in osveži. V slučaju premembe učnih moči v drugem polletju, naj se oba učitelja po potrebi sporazumeta.

— **Deček Schneeweiß**, o katerem ste poročali v soboto, se je tudi na Bledu oglasil, le da se je njegova zgodba glasila malo drugače. Imel je obvezano roko, češ, da mu je pri kmetu Obermandlu na Jesenicah mlatilnica ranila roko in da gre sedaj v Ljubljano v bolnišnico. Prišel pa je na Bled, kjer menda služi njegova sestra, da mu dá denarja za Ljubljano. Roke ni hotel odvezati, češ, da mu je zdravnik prepovedal. Ko smo ga pa poslali k orožnikom, je med potjo ušel, kakor hitro se mu je povedalo, da gre k orožnikom.

— **Umrl** je dne 9. t. m. na Rečici pri Bledu po kratki bolezni Jakob Pretnar, star šele 48 let. Bil je v službi pri Rikljevem zdravilišču. Mož je bil ves čas navdušen pristaš S. L. S. Z njim je legel k večnemu počitku eden najuglednejših mož v blejski občini.

— **Nerednosti pri zavarovalnici »Herkules« v Reki.** Ravnatelj tega zavoda, Levin pl. Belošević, je bil te dni radi sleparstva obsojen na tri mesece zapora, 200 K globe in izgubo državljanских pravic za dve leti. Tožila sta ga dva člana zavarovalnice.

— **Novo tovarno za parkete** gradi v Sušinah-Gjurgjenovcu v Slavoniji našiška Neuschlossova tovarna in parožaga. Tovarna prične delovati že to leto.

— **Ubegli šolarji.** Iz Gradca sta od svojih starišev pobegnila 13letni Anton Kropač in Roman Glantschnig. Iz Gorice je iz konvikta pobegnil 13letni gimnazijec Karol Zettler. Prva dva govorita samo nemško, zadnji pa slovensko in laško.

— **Proti slovenskim otrokom v Trstu.** Lega Nazionale je v treh večerih dobila 14.353 K, od tega bo kakih 10.000 kron za zavetišče pri Sv. Jakobu, ki je v prvi vrsti namenjeno raznarodovanju slovenskih otrok.

— **Gozdič pri Miramaru v ognju.** Iz Trsta poročajo, da je včeraj popoldne pri postaji Miramar gorelo okoli 600 kvadratnih metrov gozdiča. Ogenj, ki je nastal najbrž vsled isker kake lokomotive, so pogasili železničarji in ognjegasci.

— **Smrt na lovu.** Iz Trsta poročajo, da se je ponesreči na lovu ustrelil trgovec Edvard Lampe iz Trsta.

— **Skrivnostna smrt 13letne deklice v Trstu.** Pri raztelesenju 13letne Ide Gagliardo se je dognalo, da deklica ni umrla nasilne smrti, ampak vsled zastrupljenja. Njene prijateljice pravijo, da se je zastrupila, ker ni maral več ž njo govoriti neki dijak.

— **Slovenca povozil vlak v Ameriki.** V Latrobe, Pa., je te dni vlak ubil slovenskega rojaka Ivana Tavželnarja, doma iz Otoka pri Cirknici. Njegov brat je pred dvema letoma na isti način izgubil življenje v Johnstownu, Pa.

— **Samour Slovenca v Ameriki.** V Clevelandu, O., se je pred dnevi ustrelil neki Tomaž Zoron ali Zorn, ki je menda slovenskega rodu. Bil je zaročen z Miss Louise Starek, ali zaroka se je razdrila. Zoron je nameraval umoriti svojo zaročenko, toda namen mu je izpodletel in nato je sebe usmrtil.

— **Matura na novomeški gimnaziji** je prav dobro izpadla. Od 21 kandidatov je eden odstopil, eden bil reprobiran za eno leto, eden za pol leta; trije so naredili matura z odliko, vsi drugi pa z dobrim vspehom, namreč: Borovička Ludovik; Brežnik Viktor, z odliko; Glowacki Kazimir; Hladnik Stanjo; Klemenčič Lovro; Kunst Alojzij; Majerle Anton, z odliko; Pagon Franc; Pucelj Ivan, Safošnik Jakob, Selan Anton, Stefanovič Emil, Škerlj Stanko, z odliko; Šuštar Lovro; Turk Viktor; Učakar Franc; Zalokar Vincencij in Zupin Ludovik.

Ljubljanske novice.

Ij **Slomškova podružnica za Ljubljano in okolice** ima v četrtek 13. t. m. svoj izlet v tovarno »Union« (bivšo Kolslerjevo pivovarno). Cenjeni člani se vabijo, da se zbero ob p. o. št. 11 v popoldne v najobilnejšem številu na koncu drevoreda pred tovarno.

Ij **Odlikovan Ljubljčan.** Cesar je podelil viteški križec Francu Jožefovega reda vpokojepeemu majorju Francu Vilfanu, pešpolka št. 78. Major Vilfan

je rojen Ljubljčan. Veliko let je služil kot častnik pri 17. pešpolku, kjer je bil zelo priljubljen. Odlikovanec se nastani v Ljubljani.

Ij **Kranjski deželni predsednik** baron Schwarz se je odpeljal včeraj dopoldne s svojo rodbino v Radegund pri Gradcu, kjer ostane več tednov.

Ij **Umrl** so v Ljubljani: Katarina Golobič, poljska dninarica, 60 let. — Ivan Jankovič, delavec, 16 let. — Leopold Zelezen, natak, 30 let. — Fran Koretič, bivši delavec, 54 let.

Ij **Polzkušen samour** Ljubljčan v Trstu. Ker ga je varalo dekle, je skočil 26 letni Ljubljčan Anton R. v morje, odkjer so ga pa takoj rešili in odpeljali v bolnišnico.

Ij **Truplo utopljenca našli** v Ljubljani. Poročali smo 4. t. m., da je za Bavdekovim vrtom skočil v Ljubljano mestni delavec Tomaž Brvar, ki je bil do 3. julija v deželni bolnišnici in čegar palico so našli na bregu. Te dni pa so našli truplo utopljenca v Ljubljani pri Mostah.

Ij **Junaka.** V nedeljo ponoči sta se sprla v neki gostilni v Vodmatu dva gosta in si naposled skočila v lase. Pri tem je tudi eden grozil svojemu nasprotniku s samokresom. Nek drug gost je pa hotel strahovati stražnika. Ko je ta prepovedal godbo, je stopil junak k stražniku in mu zagrozil, da bodeta radi tega že obračunala v Trnovem, kadar bode stražnik civilno oblečen. Le-ta ga je legitimiral, potem pa pustil iti, kamor je hotel. Komaj pa pride izzivač na Staro pot, kjer je srečal nekega moškega, je začel temu groziti s samokresom. Oba imata pričakovati zasluženega plačila.

Ij **Vlomilčeva smola.** Leta 1879. v Stari Loki rojeni in že 13krat predkaznovani Lovrenc Dermota, je pred kratkem v Mostah vlomil in ukradel 50 K vredno obleko, katero je najprvo nesel na Vič in ker je ni mogel tam prodati, je šel z njo v Šiško. Krošnjaril je z njo po gostinah, končno se pa v neki žganjarni tako napil, da je pozneje prenočil pod nekim kozolcem. Pa glej ga spaka, obleka, katero je sam ukradel, mu je bila med spanjem zopet ukradena. Dermota je šel nato v Ljubljano, kjer ga je policija aretovala in izročila sodišču.

Ij **Zaradi prepovedanega povratka** v mesto, je bil v nedeljo aretovan znani postopač Mihael Vojska in izročen sodišču.

Ij **Mali Robinson** o katerem smo v soboto poročali še ne govori resnice. Sedaj je izpovedal, da je še s šestimi drugimi takimi paglavci pobegnil iz zavoda sv. Vincencija v Celovcu in ko je policija tam o tem vprašala, je prišel odgovor, da je vsa njegova pravljica neresnična.

Ij **Še nista prava mojstra.** O tem se nam še poroča: Minuli teden sta se v mesto priklatila zopet dva goljufa, ki pa še nimata dovolj prakse. Najprvo sta šla v Suttnerjevo trgovino, kjer je eden kupil niklasto uro, katero je plačal z bankovcem za 50 K. Ko je pograbil drobiž, je hotel že na znan način spraviti tudi bankovec, kar se mu pa ni posrečilo. Nato sta odšla v Benediktovo trgovino ter kupila gumb za 30 v ter isto poskušala, a se zopet vrezala. Z nado, da se jima posreči v tretji trgovini, sta šla v drožerijo v Šelenburgovi ulici, od tu pa v trgovino Magdič, toda povsod so ju še ob pravem času »pogruntili«. Vsa obupana sta šla po Dunajski cesti na Slovenski trg. Tu sta opazila, da ju neki gospod zasleduje, nakar je eden zbežal, drugi pa odšel v kavarno »Union« in pri drugih vratih v Frančiškanski ulici zopet odšel. Skril se je nato v veži poslopja, kjer ga je stražnik našel in aretoval. Aretovanec pravi, da je samski potnik Alojzij Fried, rojen 1882. l. v Budjejevicah in da je prišel iz Trsta kakor tudi njegov tovariš, za katerega pa noče vedeti, kdo da je. Frieda so izročili sodišču.

PRED OTVORITVIJO DRŽAVNEGA ZBORA.

Industrijci pri Gautschu.

Zastopniki industrijskega sveta so izročili Gautschu spomenico, v kateri zahtevajo poslabšanje socialnega zavarovanja. Gautsch jih je, kakor to sploh z vsakim stori, zelo ljubeznjivo sprejel in obljubil, da bo natančno proučil sam njih spomenico. Izjavil je, da vlada želi, da se socialno zavarovanje, ki se zbornici zopet predloži svojčas, tudi vzakoni. Širše izjave ne more še podati. Ali bodo zdaj socialni demokrati odločno nastopili proti industrijskemu svetu? Njih dosedanje cincanje vzbuja pač upravičen dvom, da se ne bodo upali nastopiti proti svojim političnim volilnim zaveznikom s tisto odločnostjo, kakor bi to morala storiti čista delavska stranka.

ITALIJANSKE IN NEMŠKE DEMONSTRACIJE NA DUNAJSKI TEHNIKI.

Včeraj so demonstrirali nemški dijaki na dunajski tehniki proti italijanskim slušateljem.

VOJNA NEVARNOST NA BALKANU.

Albanska vstaja se širi

Iz Cetinja se poroča, da so pograbilli za orožje proti Turkom tudi Toski rodovi v Južni Albaniji. Iz Alezije so odposlali Turki svoje vojake v južno Albanijo.

Ob črnogorski meji

so že zasedli Črnogorci najboljše postojanke. Črnogorska artiljerija je izbornorazpostavljena in trikrat močnejša kot turška. Turki zdaj mrzlično pošiljajo gorsko artiljerijo na črnogorsko mejo. Kdaj da prično pokati črnogorski in turški topovi, se iz Carigrada še ni poročalo.

Telefonska in brzojavna poročila.

PREPIR MED DUNAJSKIMI KRŠČ. SOCIALCI.

Dunaj, 11. julija. Podžupan Hierhammer hoče v svojem sporu s županom dr. Neumayerjem zahtevati častno sodišče.

SMRTNA KOSA.

Dunaj, 11. julija. Dvorni svetnik vitez pl. Foedransperg je umrl, star 69 let.

KNEZ SCHWARZENBERG NEVARNO OBOLEL.

Praga, 11. julija. Knez Karol Schwarzenberg je obolel na tifusu.

TRŽAŠKI BRZOVIAK V VELIKI NEVARNOSTI.

Gorica, 11. julija. Tržaški brzovlak je bil v noči od 9. do 10. t. m. v veliki nevarnosti. V Gorici so se vsled viharja na kolodvoru odtrgali od nekega tovarnega vlaka trije vozovi. Ker so bile zveze pretrgane, ni bilo mogoče to dalje javiti in je pazljivosti paznikov se je zahvaliti, da se ni zgodila z brzovlakom nesreča in da niso vozovi tovarnega vlaka prileteli v brzovlak.

STAVKA MIZARSKIH POMOČNIKOV V GRADCU.

Gradec, 11. julija. Tu so pričeli stavkati mizarski pomočniki. Stavkojoči zahtevajo, naj mojstri imajo samotake pomočnike, ki so vsaj tri mesece v soc. demokratski organizaciji.

SLOVANSKI ČASNIKARSKI KONGRES.

Belgrad, 11. julija. V hotelu Casino je bil včeraj banket na čast slovenskim gostom. Predsednik srbskega časnikarskega društva Nušič je napil slovenskim gostom in slovenski vzajemnosti. Čeh Vavrinek je napil kralju Petru. Sledilo je še mnogo drugih govorov.

UPORNI MALISORI.

Cetinje, 11. julija. Malisori se branijo vrniti in pokoriti se turškim oblastim. Rok za vrnitev Malisorov je turška vlada podaljšala za dvajset dni. Uporniki zahtevajo, naj jamči za turške obljube kaka velevlad.

TRI SMRTNE ŽRTVE V TIROLSKIH GORAH.

Inomost, 11. julija. V gorovju Kaisergebirge so se ubili enoletni bavarski prostovoljec Lindeman, učiteljica Elizabeth Zimmermann in neka gospodična Kröse.

DELAJSKO GIBANJE.

Saragosa, 11. julija. Tukaj je nastala generalna stavka.

Stockholm, 11. julija. Podjetniki so izključili od dela 40.000 zidarskih delavcev.

Razne stvari.

Izdajsko časopisje. V nekem mestu na Bavarskem si je pred kratkim nek mestni oče ob koncu seje olajšal srce s sledečo pritožbo: »Želel bi, da bi časopisi v svojih poročilih o občinskih sejah v bodoče opuščali zadnji stavek. Naše zborovanje je končano že ob 9. uri in potem se gre na kozarec piva. Včasih se spijeta tudi dva kozarca; par gospodov igra tarok in tako se ponovi tudi kake četrt ure. Na ta način se pride okoli 1. ure domov. Drugega dne se bere nič slabega sluteč časopis in naenkrat pomoli ljubeznjiva soproga pod nos poročilo o občinski seji, kjer stoji: »Konec seje ob 9. uri.« In ti si prišel šele ob 1. uri od seje? Seveda sledi temu potem neprijetno razpravljanje. Kaj je časopisju na tem, ako ne zapiše »konec ob 9. uri«. — Predlog je bil soglasno sprejet in predsednik ga je izročil med splošno veselostjo — izdajskemu časopisju.

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. 1471
Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Po 33. letih obtožen umora. Iz Zagreba poročajo: Dne 20. t. m. se vrši pri tukajšnjem sodišču zanimiva kazenska obravnava proti nekemu bivšemu četovodji iz okupacijskega leta 1878. Stvar je namreč sledeča. V noči od 25. na 26. septembra 1878. je bil mohamedanski posestnik Mehaga Muslabdić iz Magla, ja napaden od štirih avstrijskih vojakov, ki so zahtevali od njega denar. Ker Mehaga ni ugodil tej zahtevi, so vojaki udrli v njegovo hišo in jo popolnoma oropali. Ko so hišo zapuščali, je vodja vojakov še streljal na sivo mater posestnika in oddal tudi več strelcev na tega samega. Starka je bila na mestu mrtva, Mehaga pa težko ranjen. Nato so vsi štirje vojaki pobegnili. Vsled ovadbe Mehage so odredile vojaške oblasti strogo preiskavo, pri kateri pa se je posrečilo samo enega izmed zločinskih vojakov prijati. Bil je to četovodja 79. pešpolka, Sava Dragović, ki se mu je pa posrečilo pobegniti. Letos se je vrnil Dragović po 33letni odsotnosti v svoj rojstni kraj, a je bil kmalu aretiran kot vojaški begunec in izročen sodišču, ki je dvignilo proti njemu obtožbo radi umora in poizkusega umora. Zanimivo je, da sin takrat napadnega mohamedanca, ki je sedaj profesor, opisuje dogodke one noči v nekem v Bosni splošno znanem romanu.

Kolera v Rusiji. V guberniji Samara je zadnjih pet dni obolelo na kolero 15 oseb.

Človeško truplo na plotu. Iz Kolina poročajo, da so v Nippesu našli na nekem 2 metra visokem plotu obešeno človeško truplo nekega boljše oblečenega človeka, starega okoli 25 let. Policija domneva, da se je zgodil roparski umor, in so roparji obesili truplo na plot, da bi se domnevalo, da je umorjenec izvršil samoumor.

Aretovana roparska tolpa. V Frankobrodu je policija aretovala anarhistično roparsko in tatinsko družbo, ki je opravljala svoje zločinsko delo po mestu in okolici. Eden izmed aretovanecv je znani anarhist, ključavničar Eisenreich, ki je bil aretovan ravno pri neki anarhistični seji. V stanovanju aretovanca so našli več priprav, v katerih so tatovi topili ukradeno zlatnino in srebrnino. Našli so tudi več srebrnih predmetov, ki so bili brezdvomno ukradeni.

12 oseb zgorelo. Iz Varšave poročajo: Vas Dobrowa Zielona v gouvvernementu Radomsk je v noči 3. t. m. pogorela. V plamenih je našlo smrt 12 oseb, med njimi 9 otrok. Tudi mnogo živine je postalo žrtev požara.

Nesreča na lovu. V Papitzu so streljali ob bregu reke Elster lovci na jato divjih rac. Za nekim grmom pa je stalo več šolskih otrok, ki so jih zadela svinčena zrna. Štirje otroci so bili ranjeni, med njimi trije težko.

Smola cerkvenega roparja. V noči 9. t. m. je v Draždanih nek vlomilec splezal po strelovodu na streho ruske poslaniške cerkve od koder je hotel priti v notranjost cerkve, kjer so shranjene dragocenosti v vrednosti več stotisoč mark. Vsled nesrečnega slučaja pa je padel vlomilec 15 m globoko na cestni tlak, kjer je obležal težko ranjen. V brezupnem položaju so ga prenesli v bolnico, kjer so konstatirali, da je doma iz Lodza ter je identičen z delavcem Henrikom Krause.

Šlajerske novice.

š Nemški volksrat za Spodnje Štajersko se začne posvetovati 16. t. m. v Celju. Kaj bodo izkuhali, še ni znano. Vsekakor je pa treba, da posvetijo naši poslanci nasprotnemu početju podvojeno pozornost.

š Nemštvo v Slovenski Bistrici. Dne 28. junija je praznoval nemški šulferajn v Slovenski Bistrici 25letnico svojega obstanka. Svoj sedež ima sedaj v novem poslopju nemške šparkske, katero vzdržuje samo slovenski denar nezavednih in zapeljanih okoličanov. Nemško telovadno društvo šteje dokaj članov in zlasti treba z žalostjo opazovati mladi naraščaj, ki ga silijo v društvo, da se popolnoma ponemči. Bilo bi pač treba misliti na izdaten slovenski protitež, ki bi premeknil razmerje na tehnični. Za slovenski narod je treba slovenskih društev.

š Iz finančne službe. Imenovani so bili davčni asistenti Franc Zuza, Lovro Kuharič in Karol Mraz za oficijale v X. činovnem razredu, računski asistent Franc Poljanec pa je postal računski oficijal.

š Matura na celjski gimnaziji. V torek, dne 11. julija se prične zrelostni izpit na celjski gimnaziji in bode trajal do 15. julija. Prijavilo se je 36 slušateljev in dva privatista.

š Iz sodne službe. Ob priliki vpokojitve se je dvornemu svetniku in predsedniku okrožnega sodišča v Celju, Antonu pl. Wurmserju, izreklo cesarsko priznanje za njegovo zvesto in vestno službovanje.

š Nesreča na delu. 1 mrtev, 1 smrtno ranjen in 2 težko ranjena. Iz Trbovelj: Dne 7. julija t. l. dopoldne je pri podjetniku Šuligoju na Doberni po naključju izostala neka mina, ki je bila napolnjena s približno tremi kilogrami dinamita. Ko je minulo nekoliko časa, je strelni mojster Franjo Šviga menil, da se brez skrbi približa mini in preišče, zakaj se ni razpočila. Z njim so šle še tri osebe. Ko so prišli bliže mine, oddaljeni kakih deset metrov, se je nakrat razpočila ter povzročila vsem štirim težke rane po životu. Franju Šviga je razbilo lobanjo ter ga na prsih močno poškodovalo, tako, da je drugi dan umrl v strašnih bolečinah. Anton Zaggar je zadobil smrtno rano na glavi in mnogo ran po telesu, tako, da ni upanja da bi okreval. Delavki Katarina Pobec in Ivana Klejšnik ste tudi dobili težke telesne poškodbe.

š Konec divjega zakona. V Gradcu je 6. t. m. streljal 42letni vpokojeni skladiščnik državne železnice Štefan Halosy na 30letno hišnico Alojzijo Nemetz, s katero je živel v skupnem gospodarstvu, ter jo smrtnonevarno ranil. Pri transportu v bolnišnico je Alojzija Nemetz umrla. Halosy je nato oddal nase dva strela, a se le lahko ranil. Morilca, ki je ločen od svoje na Ogrskem živeče žene, so prenesli v bolnico. Vzrok umoru je to, ker je Halosyju njegova priležnica vedno očitala, da svojo pokojnino zapije in zapravi v slabi družbi.

V Bohinj!

Iščem snažno sobico v kaki boljši kmetijski hiši v neposredni bližini Bohinjskega jezera. Nastaniti se tudi v gostilni. Prijazne ponudbe glede stanovanja in hrane naj se pošljejo do 2121 15. julija pod šifro: „Mladenč 1883.“ upravnistvu „Slovenca“.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

2110

Potrjim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsegamogočni poklical k Sebi našo presrečno ljubljeno hči, sestro, gospodično

Ženi Seunig

učiteljica

danes dne 11. julija ob 11. uri dopoldne po dolgi mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti, v starosti 21 let.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v četrtek ob 1/2 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

LJUBLJANA, dne 11. julija 1911.

Zalujoči ostali.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306-2 m, sred. zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podajanje v 24 urah v mm
10	9. zveč.	742.1	15.4	brezvetr.	del. obl.	
11	7. zjut.	742.1	12.3	sl. vzh.	oblačno	0.0
	2. pop.	741.0	21.3	moč. vzh.	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temp. 15.9° norm. 19.0°.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Proda se dobro ohranjena

kočija,

ki je bila pred kratkim časom prenovljena. Cena 400 kron. Ogleda se v Kranju pod mestom št. 31. 2106

Ime:

R. Miklauc

Ljubljana

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljšo sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4.50
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Hiša na prodaj

ulica na Grad št. 7 blizu sv. Florijana cerkve, s 6 stanovanji. Cena nizka. Več se poizve od 8.—9. ure dopoldne pri mag. slugi **Bevcu** na magistratu, popoldne pa vsak dan na **Dolenjski cesti 50.** 2096

Prodalo se bode

posestvo

na zelo lepem kraju v lhanu potom **javne dražbe** v ponedeljek dne 17. julija 1911. Začetek ob osmi uri dopoldne. Posestvo obstoja iz hiše, gospodarskega poslopja, vrta, njiv, travnikov in gozdov. Prodalo se bode skupaj ali vsaka parcela zase. Hiša je poleg ceste in blizu župne cerkve. Ogleda se lahko vsaki dan pri **ANTONU BREZNIKU, lhan, št. 7 pri Domžalah.** 2107 3

2122 (2)

Razglas.

Zaradi poprav pri župni cerkvi v **Gor. Logatcu** se bode vršila pismena ponudbena zmanjševalna razprava; proračunjena so:

zidarska dela	K 2724-77,
krovska in kleparska dela	1008-10,
zidarska dela pri opornem zidu	1242-82,
umetno kamenje	538—,
ključavničarska dela	452-20,
vrtna ograja	225—,

K 6190-89.

Ponudbe je vložiti **do 20. julija t. l. do 12. ure opoldne** pri župnem uradu v Gor. Logatcu.

Proračuni, načrti in stavbeni pogoji so na vpogled vsaki dan od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—6. pop. v pisarni župnega urada v Gor. Logatcu. Zapečatene in z 10% vadijem, ki ga je določiti na podlagi ponujane skupne vsote, — opremljene ponudbe, v katerih so jednotne cene in proračunjeni zneski navesti v številkah in besedah, izročiti je do določenega časa v župni pisarni v Gor. Logatcu. Ponudba je lahko za vsa dela skupaj, ali vsako posebej.

Stavbeni odbor si pridrži pravico oddati delo tudi drugemu, nego najnižjemu ponudniku.

Gor. Logatec, dne 10. julija 1911.

Stavbeni odbor.

Kaj je „SANAS“?

„Sanas“ je popolno nadomestilo za fino platno, vendar za polovico ceneje. „Sanas“ je od 80 do 200 cm širok in se dobi v vseh nitkastih jakostih.

„Sanas“ ne gre pri pranju skupaj, tudi ne postane nikoli trd ali hrpav. „Sanas“ je prav prijeten in jako zdrav za nositi.

„Sanas“ je na Avstro-Ogrskem postavno zavarovan in se dobi samo pri

Henriku Radl, Gradec, Landes-Amtshaus, Raubergasse.

Uzorci zastoni.

2114

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača exportna tvrdka ur. zlatnine

in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici

Tovarniška varstvena znamka: „IKO“

„IKO“

